

מסורת הש"ס

(א) [ברכות טו: יז.] (ב) [פסחים כב: קדושין טז. ז'יק מל: מנחות א': כבודות ו': מיר סה: מדה לה:.] (ג) [ברכות טו: ע"ש;] (ד) שבוטע לו: ע"ש קדושין כט. (ה) חולין פח: (ו) [נלקוח רמז פ"ג ארמא עפר סוטה ואפר פרה(א); חולין פט, (ב) חולין פט. ברכות ז. מ. מנחות לה: מנלה (טו:); (ט) [מנחות מג:]; (י) האלות לרבות הקלות כ"י. מהש"ל; (ז) [קדושין פ"א, (ז) [במדבר לג:]; (ח) [בס"ה: הנקי, (ט) [כ"ה, (ז) [ויע' תוספות מנחות ו': ד"ה ורבי שמעון מיישנים קושא ו'.

הגהות הב"ח

(א) במשנה מאמ לא: (ב) גמ' מיעוטא היא וזה לית ליה: (ג) רש"י ד"ה מאמ לא וכו' אלא שמה שהשניע וכו' ואינו כותב וכו' שמהו לכתוב: (ד) ר"ה שהתכלת וכו' ואצטריכו:

לעני רש"י

גדלי"ד [גדלי"ד]. רבך חזק.

מוסף רש"י

מתני' (א) **מואס לא שזכ איש אופר**. ואס לא שטיט טומאה וגו' **שהן קללות הבאות מחמת זרכות** דמשמע הא אס שטיט לא הנקי ואת כי שטיט טומאה תחת אישך וכי נטמאת וגו' ימן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך וגו' וצאו המים המאדרים וגו'. וכך הן סדורין בפרשה אלא שוהשניע הכהן את האשה שצבועת האלה ואמר הכהן לאשה מפסיק בראש ימן ה' אותך ואינו כותבו דאינו אלא נוואה שמאזה הכהן להשניע וגם בסוף וצאו המים המאדרים צמעין לצבות בטן ולנפיל ירך אינו כותב סוף המקרא ואמרה האשה דהיינו קבלה שהאשה תקבל עליה שצועה ואין זו מן האלות: לא היה מפסיק. משתחיל אס לא שזכ איש אותך עד אמן אמן שהיה כותב נוואה דוהשניע הכהן את האשה וקבלה דואמרה האשה אמן אמן: כל עצמו. לישנא בעלמא הוא. וזהר בעצמו שלא יהא כותב אלא אלות לצדו ואפילו אס לא שזכ איש אותך והנקי ואינו היה כותב וכו"ש והשניע הכהן ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמן שהוא סוף המקרא הוה: גמ' **אלוה ממש**. ימן ה' אותך וצאו המים המאדרים האלה צמעין וגו': **קללות הבאות** מיעוטא הוא: **שצמשה תורה**. דלא כזכ קרא וכזכ את האלות בספר הוה משמע אלות שצמשה תורה יככה ה' שצחפת דאלה איקרו דכתיב והיה צממעו את דברי האלה האות וגו' (דברים כט): **נוואות**. והשניע הכהן את האשה דלא תימא לא ידלג הילכך אינטריך למעטינהו: **קבלת אמן**. ולקמייה פרין מ"ש האי ה"י דמרכב ציה ונ"ש האי ה"י דמעט ציה: **נוואה**. ריבויא דקאמרת אלות אלות ממש^א האלות למעוטי שצמשה תורה ושבתורת כהנים אצל ה"י דהאלה לא מדרוש למעוטי נוואות וקבלות דאלמא את דביניה ור"י דהאלה ארומיה האות: **וה"י נוואה**. הה"ן דקרא מעוטי דריש להו: **דלגני ריבוי**. דהאלות דקאי ארכב: **דלגני מיעוט**. אלה דמיעוטא הוא אלה ולא אחרות: **והא לים ליה לר"מ מכלל לאו אזה** **שומע הן**. דשמעיין ליה דעבי תנאי כפול דתנא^א ר"מ אומר כל תנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי דכתיב ציה אס יעברו ואס לא יעברו^א הא לא כפליה מכלל לאו לא תשמע הן: **א"ר מנחם הנקי כתיב**. בלא יו"ד דמשמע הנקי אס לא שזכ ותדרוש הכי טומאה תחת אישך חנקי: **וזו**. ללכת בדרך ישרה שלא יהא הוא נואף ולא היה נואפת: **שגינה ציניהם**. שהרי חלק את שמו ושיכנו

היה מביא פרק שני סוטה

יז.

האֱלֹת לרבות קִלְדֹת הבאות מחמת זרכות. מימה לרבי דהכא דריש ר"מ ה"י דהאלות ובפ"ק דהוריות (דף ה.) אמר ור"מ קהל הקהל לא דריש ומו איכא למיממה דר"י דריש הכא ה"י דריבויא למעט והתם דריש קהל הקהל לרביא ומו קשיא דר' יהודה דלרבי יהודה דהכא משמע דלא דריש את האלות ובפ"ק דמנחות (דף יא:) אמר ר"י סבר אס ט [וכל הלבושה] לרבות [קורטן אחרם]:

אמר רבי תנחום הנקי בתיב. הכא פרש"י דמדרוש הכי טומאה תחת אישך חנקי אצל בסוף פרק שצועת העדות (שצועות דף לו.) פירש הנקי בלא יו"ד כמו חנקי וקאי אקרא דצמיה ואת כי שטיט דמשמע הכי חנקי ממים המרים האלה ואת כי שטיט והתם אמר כי לית ליה לר"מ מכלל לאו אזה שומע הן צממונה צאיסורא אית ליה וסוטה איסורא דאית ציה ממונה הוא ונשאל רבי והא פ"ק דנדרים (דף יא.) אמר בגמרא מאי לחולין דף חולין ליהוי אלא לקרבן מני ממני^א אי ר"מ הא לית ליה מכלל לאו והכי דייק נמי בסוף הפרק (שס יג:) וזריש פרק שני (דף יד.) אע"ג דאיסורא גרידמא הוא והשני רבי דהתם נמי איסורא דאית ציה ממונה הוא שאסר ממונו על חצירו: **מפני** שהתכלת דומה צ"ם. צירושלמי דפ"ק דברכות מגיד שהתכלת דומה לים והיס דומה לעצים ועצים נלקיע ורקיע לכסא והכסא לספיר וכתיב ואלראה והנה (על) [אלן] הרקיע וגו' (תחזקא י:): **אינו בותב וכו' על הנייר אלא על** המניפה. תימה צפ' המוניא

(שזת דף עח:) דתמן קלף כדי לכבוש עליו פרשה קטנה שצמפלין שמע ישראל אמאי לא קמני פרשה סוטה דשיעור זוטא טפי אורי"י דפרשת סוטה לא שכיח כפרשת תפילין ואמריין התם (דף עח.) כל מילתא דשכיח ולא שכיח אזול רבנן צמר שכיח לקולא: **לא על הלוח ולא על הנייר אלא על המניפה**. תימה אמאי לא מריצין לא מילי מוכבז כדאמריין פרק שני דגיטין (דף כא:) ספר אין לי אלא ספר מנין לרבות כל דצר ת"ל וכזכ מ"מ אס כן מה ת"ל ספר מה ספר שאין זו רוח חיים ורבנן אי כזכ בספר כדאמרת אלמא כל היכא דכתיב

שבראש אלא חוט של תכלת מאי היא דתניא^א היה ר"מ אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד שנאמר^א ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר וכתוב^א כדאמרת אלמא כל היכא דכתיב

הריפתרא שזכר אומר כל תנאי שאינו תנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי אס יעברו ואס לא יעברו^א הא לא כפליה מכלל לאו לא תשמע הן. וזכר נא שכינה ביניהם שהיו חלק הקב"ה שמו ושכנו ביניהם יו"ד באיש ור"א באשה וכו' וכו' אובכלתן שהקב"ה מסלק שמו מביניהם ומצאו אש ואש דניפא אש שמה נוח לדרוך וממחרת לאכול לפי שאין אות של שם מפסיקתן אלא מחובר הוא אבל אש של איש אינו מחובר יחד

לפי שאות של שכינה מפסיקתם. ל"ה. הנאה ליכא ואין זה קיבול שכר אבל כאן יש הנאה בסוטה לתת שלום ושלא ירבו ממדות בישראל אם וזה היא. ואם נקחה ונורעה זרע ומבטלת לעז מעל בניה וכן אפר פרה איכא הנאה לטהר ולכונן ישראל ממשעה הגגל. ל"ה. מפני שהתכלת דומה לים בא ללמד שכל המקיים מצות ציצית כאילו מקביל פני שכינה הוכיח תני לא בספרי ואצטריכו כל הני משום דלא אשחי^א קרא אלא ברקיע הילכך תכלת דומה לים וים דומה לרקיע פניו תכלת לאו לרקיע כל כך אלא דומה לדומה מכל קרוב למראה וים ולפי מוכיין יציאת מצרים בפרשת ציצית לפי שהתכלת דומה לים והקב"ה שירוש על כסא הכבוד עשה לנו נסים בים. ועוד ההתכלת דומה לים שאנו עושין שליש גזיל ושני שליש ענף וכן עשה הקב"ה בקרב חים בשליש אמצעי ועשה חן הים ג' שלישים שאם יבקעה בשליש התחתון צריך שירדו למטה בתוך הים ואם יבקעה בשליש העליון צריך שיעלו למעלה דק"ל גודשא חילתא והביקעה בשליש האמצעי לא למעלה ולא למטה על כן ייסד הפייט (פז כאן וכאן שליש רום

עין משפט נר מצוה

לפ א מיי פ"ג מהל' סוטה הל"ח סמנ ע"ן ע"ן: ב ב מיי שס פ"ד הל"ח סמנ שס:

תורה אור השלם

- והשביע אתה הבחן ואמר אל האשה אם לא שזכ איש אותך ואס לא שטיט טומאה תחת אישך דקני ממי הקרים המאדרים האלה:
- וכתב את האלה האלה הבחן בספר ונקחה אל מי הקרים:
- ויען אברהם ואמר דנה נא האלתי לדבר אל אדני ואבני עפר אפר: בראשית יח כו
- אם מדרוש ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני הקשיתי את אברהם:
- וקרא כל עמי הארץ כי שם י? נקרא ע"לך וקראו ממך: דברים כז י
- וקראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר:
- ומתפלל לרקיע אשר ע"ל ראשם כמראה אבן עפר ונחות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עקלו ומקטלה: יחזקאל א כו

תוספות שאנין

את המים לבדוק אותה וכן דם צפור של מצריע שמכשיר המים להזאה אף כן כפרה עפר מכשיר אלה המים. ל"ה: אלא למעוטי קללות של משנה תורה דאי כתב וכתב את האלות האלה בספר ה"א אפי' דמעשה תורה. יכבה ה' בשחפת ובקדחת. דאלה איקרו דכתיב והיה בשפעת. ולא תימא דלא דלג להכי אצטריך קרא למעוטינהו אבל לא קאמר דאמריין קרא למעוטינהו. צוואות וקבלות צוואות וכתב לה קבלות ואמרה האשה אמן אמן. ור' יהודה כולוה במיעוטי דריש להו וחקשה ה"ר אלתרן דהכא משמע דלא דרי' ה' יהודה [את] דלא פליג אדרי' מאיר אלא מוסיף עליו ובפ"ק דמנחות דרי' את גבי ואת האלה וצ"ל דאת דהכא לא דרי' אבל בעלמא דרי' להו: והא שמעי' לר' מאיר דאמר מכלל לאו לא תשמע הן דתניא ר' מאיר אומר כל תנאי שאינו תנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי אס יעברו ואס לא יעברו^א הא לא כפליה מכלל לאו לא תשמע הן. וזכר נא שכינה ביניהם שהיו חלק הקב"ה שמו ושכנו ביניהם יו"ד באיש ור"א באשה וכו' וכו' אובכלתן שהקב"ה מסלק שמו מביניהם ומצאו אש ואש דניפא אש שמה נוח לדרוך וממחרת לאכול לפי שאין אות של שם מפסיקתן אלא מחובר הוא אבל אש של איש אינו מחובר יחד

^[א] הוא בוצר לים חולין של ספס.